

Romanssihuijausten verkossa -podcast kausi 2, jakso 2: Tunnista romanssihuijaus ja sosiaalinen manipulointi – tekstivastine

00:00:00

[tangomusiikkia]

00:00:14

Janina: Tervetuloa Romanssihuijausten verkossa –podcastin kakkoskauden pariin. Tällä kaudella syvennytään romanssihuijauksen ilmiöön asiantuntijavieraiden kanssa ja saadaan käytännön tason suojautumiskeinoja romanssihuijauksilta. Luvassa siis tietoa ja turvataitoja.

00:00:29

Janina: Hei tervetuloa taas kuulolle Romanssihuijausten verkossa -podcastin pariin. Tänään meillä on täällä vieraana Jaana Savolainen Kuluttajaliiton Huijausinfosta ja Helmi Korhonen täältä meidän Nettideittiturvasta. Tervetuloa.

00:00:48

Helmi: Kiitos.

00:00:50

Jaana: Kiitos oikein paljon.

00:00:53

Janina: Tänään me päästään juttelemaan enemmän huijauksista ylipäätänsä - totta kai, koska ollaan Romanssihuijausten verkossa - ja sitten vähän sosiaalisen manipuloinnin tunnistamisesta. Ja oikeastaan tää jakso pureutuukin siihen, että miten kuka tahansa meistä ihmisistä pystyisi tunnistamaan erilaisia huijauksia jo varhaisessa vaiheessa. Mutta ennen kun lähdetään sukeltamaan näihin kysymyksiin enempiä, niin mä haluaisin kysyä teiltä molemmilta tähän alkuun siitä, että mitä teille tulee mieleen sanoista ”romanssihuijaus”. Haluaako Jaana vaikka ensin sieltä kertoa?

00:01:33

Jaana: Kiitos kyllä. Mitä tulee mieleen tästä sanasta, niin siitä tulee hyvin paljonkin mieleen erilaisia asioita. Mutta jos nyt lyhyesti, niin itselleni tulee mieleen tällainen katala rikollinen, joka hyväksikäyttää toista ihmistä ihan ilman minkäänlaista omaatuntoa. Hän tyhjentää sitten uhrin tilin, sotkee uhrin ihmissuhteet, aiheuttaa paljon ahdistusta ja tuskaa paitsi uhrilleen, niin myös hänen lähipiirilleen, ja hyvin pitkäksi aikaa. Elikkä tää on tällainen... Öö rikollinen, joka manipuloimalla kietoo niin sanotusti pikkusormen ympärille ja vie sitten uhrilta ihan kaiken.

00:02:20

Janina: Hyvin tiivistetty Jaana, kiitos. Mites Helmi?

00:02:22

Helmi: Hei. No mulle tulee mieleen... Jotenkin mä huomaan nykyään entistä enemmän kuvailevani romanssihuijausta ilmiönä, jossa samanaikaisesti yhdistyy semmoinen niinku erittäin inhimillinen ja jotenkin semmoinen ihmisyyden ydin. Semmoinen tilanne, jossa ihminen kaipaa läheisyyttä ja luottamusta ja merkityksellisiä ihmissuhteita. Ja se törmää jotenkin semmoiseen niinku järjestäytyneen rikollisuuden maailmaan, jossa – tuota – toisinaan ne itse tekijätkin saattaa olla itse niin kun jonkinlaisen huijauksen ja niinku hyväksikäytön uhreja.

Ja jotenkin tää on semmoinen risteyskohta, jossa yks polku vie sinne järjestäytyneeseen rikollisuuteen, yksi semmoiseen niinku kybertodellisuuteen ja kyberturvallisuuden maailmaan ja kolmas polku jotenkin semmoisen niinkun hyvin puhtaaseen inhimilliseen ytimeen. Että semmoisessa risteyksessä me mun mielestä seisotaan.

00:03:25

Janina: Kiitos Helmi. Hyvin kuvasit tän ilmiön eri tasoja ja sitä, että tää ei olekaan ihan sillain helposti selitettävissä, että tähän liittyy paljon kaikkea. Mutta tota... Ennen kun mennään romanssihuijaukseen enemmän, niin mä haluaisin kysyä vielä Jaana sulta lisää tästä Kuluttajaliiton uudesta Huijausinfo-projektista. Täällä on varmasti kuulijoitakin linjoilla, joille tää Huijausinfon toiminta saattaa olla ihan uutta, niin haluaisitko alkuun myös esitellä vähän sitä, mistä tulet?

00:04:01

Jaana: Kyllä, kiitos. Joo. Tää on tosiaan saanut alkunsa jo tuolta vuodesta 2018, jolloin Kuluttajaliitolla oli sitten yhteistyötahojen kanssa tällainen kampanja, jossa pyrittiin näitä huijaus... Huijareita tuomaan esille, tiedottamalla lähinnä. Ja sitten saatiin -19 tää hanke, ensimmäinen Huijausinfo-hanke, se oli -19 ja -21. Ja muutama vuosi ollaan nyt oltu ilman rahoitusta, mutta ollaan silti tiedotettu ja pidetty luentoja. Ja nyt saatiin sitten onneksi taas tämä Huijausinfo... Huijausinfoa selkeällä kielellä -24-26, eli tällä hetkellä tää on kolmivuotinen hanke sitten taas.

Ja tosiaan toimin koordinaattorina tässä ja kouluttajana. Ja tarjotaan ja toteutetaan luentoja ympäri maan kirjastoilla erilaisten yhdistysten kanssa yhteistyössä niin livenä kuin verkossakin. Ja tota tällä hetkellä mennään jo siinä, että näitä lueluentoja nimenomaan on varattu nyt niin paljon, että jo sitten menee tuonne... -25 kalenteria ruvetaan täyttämään.

Elikä eli... Tuota... Huijausaiheisia luentoja. Ja sen lisäksi tietenkin viestitään yhteistyökumppaneiden kanssa mahdollisimman laajasti, että se koko yleisö - joka nyt tästä vaan hyötyy ja tarvitsee tietoa, miten huijarit lähestyy - jotta oppii. Ja että voi tunnistaa niitä, niin viestitään mahdollisimman laajasti näiden luentojen lisäksi tosiaan tuolla eri medioissa.

Että tällainen hanke. Ja meihin voi olla yhteydessä sitten, jos haluaa live- tai etäluentoja ja haluaa jotain muuta tietoa. Meillähän on itseopiskelupakettia ja vaikka mitä tuolla Huijausinfon verkkosivuilla ja niitä päivitetään nyt tässä sitten tämän vuoden aikana kyllä.

00:05:54

Janina: Okei. Eli onko niin, että kuka tahansa voi osallistua näihin luentoihin, että minkälaisesta elämäntilanteesta vaan ja minkä ikäinen vaan, eikö niin?

00:06:06

Jaana: Joo kyllä ilman muuta siis. Kun ketä vaan aihe kiinnostaa ja kuka kokee hyötyvänsä siitä, niin kaikille avoimet luennot on tosiaan kyllä kaikille ihan avoimia, että sinne voi tulla kirjastolle tai sitten voi meidän Kuluttajaliiton verkkosivujen kautta ilmoittautua näihin webinaareihin, ja saa sitten sen linkin sinne itselleen. Kyllä.

00:06:29

Janina: Tosi hienoa ja tärkeitä tiedonlevitystyötä teette, ja se on varmasti tosi tarpeellista. Ja haluaisinkin kysyä sulta Jaana... Tiedän, että oot kouluttanut pitkään aiheen parissa ja olet kiertänyt pitkin Suomea kohtaamassa ihmisiä tän aiheen parissa. Niin mitä sä sanoisit, että minkälaisella tolalla ihmisten tietoturvatiedot sun mielestä on tällä hetkellä?

00:06:57

Jaana: No tietoturvakin nyt on niin valtavan laaja käsitteenä, jos me ajatellaan sitä, että sieltä löytyy sitä teknistä puolta. Mutta sitten mä itse tarkastelen huijausten näkökulmasta ja sitten huijausten tunnistamisesta, jotta ne tiedot eivät huijauksen yhteydessä, jos ihminen ei tiedä tällaisesta ilmiöstä, niin tärkeät tiedot ei valu sitten turhaan tonne huijareiden käsiin ja näin sitten tietoturva on uhattuna.

No se on selvää, että tietoa tarvitaan. Että sitä on ylläpidettävä ihmisten koko aika ja päivitettävä, ja meillä paljon osallistuu ikäihmisiä meidän luennoille. He on erityisen kiinnostuneita ilmeisestikin aiheesta, koska janoavat tietoa, jotta eivät tule huijatuksi.

Ja tosiaan tätä tietoa kannattaa päivittää ihan jo johtuen siitäkin, että huijauksia tehtailevat rikolliset, niin ne muuttaa ja kehittää myös jatkuvasti näitä huijaustapoja. Eli voin sanoa... Mä itse käytän tällaista sanontaa ihan että "huijareilla tää tuotekehittely toimii", että jos niinku joku tapa huijata ei toimi eikä tuota heille rahaa, niin sitä muutetaan sitä toimintatapaa. Ja sitten se on uhka, jos et sä pysy tavallaan kartalla siitä myöskin, että miten huijarit lähestyy. Mutta niinku mä sanoin, että tää tietoturva on niin laaja käsitteenä, niin tän kokemuksen mukaan tietoturvasta puhuttaessa on tietenkin tärkeä tuoda esille sitä, että mitä kaikkea se tarkoittaa.

Ja sitten jos me mietitään, niin ihan salasanojen vaihtamisesta - ja senkin että ei käytä aina kaikissa paikoissa niitä samoja salasanvoja - niin se on äärettömän tärkeä asia. Siis se täytyisi meidän kaikkien ihmisten jo pikkuhiljaa alkaa sisäistämään. Että sitä lapsen tai itsensä nimiä, tai koiran nimiä tai kissojen nimiä ei käytetä sitten joka paikassa salasanana ja niin edelleen.

Ja se salasanan vaihtaminenkin säännöllisesti on tosi tärkeää niihin älylaitteisiin kotona, koska myöskin älylaitteet lisääntyvät kodeissa, niin on tärkeää. Mutta ihan samoin myös sitten asiointipalveluihin, erilaisiin tileihin mitä käytät, niin sekä sovelluksiin, niin kyllä se on tärkeitä muistaa sitten vaihtaa niitä salasanvoja. Ja sitten voisin kyllä sanoa oikeastaan, että tietoturvasta niin kokemuksen mukaan mitä on keskusteltu, niin ihan kaikki ei ymmärrä sen tärkeyttä vielä, vaikka näistä niin paljon puhutaan. Mutta mä oon sitä mieltä nyt, että niistä ei voi koskaan puhua liikaa. Että kyllä meidän täytyy vielä skarpata kaikkien suomalaisten tässä asiassa, ymmärtää sen tietoturvan tärkeys.

00:09:54

Janina: Kyllä hyvin tota sanottu, että tää on sellainen asia, joka jotenkin että... Ei ikään kuin voi tulla sen kanssa valmiiksi, että sitä pitää koko ajan niinku päivittää sitä osaamista ja ymmärrystä. Mutta siitä on hyvä lähteä että, ne salasanat vaihtuu, että ne ei ole ne koira 1 2 3 ja kissa 4 5 aina.

Mutta tota... Jos me nyt mietitään sitä, että meidän kaikkien arki kuitenkin pyörii aika lailla tuon niin kun älypuhelimien kautta: Erilaiset palvelut, sovellukset, pankkipalvelut, kaupat, sähköpostit, mitä tahansa. Että meillä jokaisella on tuolla niin kun... No, laukussa tai housun taskussa kännykkä. Niin onko mitään semmoista nyrkkisääntöä siihen, että minkälaiset ikään kuin tunnistamisen taidot on riittäviä ihan semmoiselle tavalliselle älypuhelimien käyttäjälle? Jos me mietitään näitä erilaisia huijaus- tai kalasteluviestejä, että mikä olisi semmoinen hyvä nyrkkisääntö muistaa?

00:11:04

Jaana: Elikkä tunnistamisen taidoista. Niin no, joillakin tunnistamisen taidot on kyllä hyvät, ja se on se on sellaista ydinosaamista. Ja tota joillakin se sitten taas vaatii vielä paljonkin oppimista ja kehittämistä. Ja varsinkin silloin jos ajatellaan että on ehkä iäkkäämpi henkilö, jonka ei ole työelämässä tarvinnut nettiä käyttää ja tutustuu siihen sitten vähän vanhempana, niin kyllä se tarvitsee paljon sitä opastusta ja toistoja.

Ja tota tärkeää on sitten ymmärtää myös se, että siellä internetissä kun ei olla yksin ja kun sinne kirjaututaan niin osaa erottaa... Että ihminen opastetaan erottamaan esimerkiksi tällaiset huijaussivustot. Opastetaan ja kerrotaan, että ymmärrät sen, että minkä kautta kirjautut esimerkiksi vaikka verottajan asiointipalvelun, tai Kantapalvelun tai Kelan sivuille asioimaan, tai miten mennään turvallisesti sinne pankkiin. Että nää on sellaisia asioita ja näitä taitoja, joita meillä täytyy olla ja meidän täytyy pitää ne kirkkaana mielessä, että kun se viesti tulee siihen puhelimeen, vaikka tekstiviesti: "Hei. Sinulla on nyt estetty tili. Mene pankkiin ja tarkista tilanne tämän linkin kautta.", niin että sitä viestissä olevaa linkkiä ei klikata auki eikä sen kautta missään tapauksessa kirjaututa sisään.

Että tää meidän tehtävä on tässä hankkeessa - ja myös sitten yhteistyökumppaneiden tehtävänä - monessa kohtaa terottaa ihmisten mieleen miten on turvallista kirjautua esimerkiksi asiointipalveluun. Tai kuinka on turvallista tehdä ostoksia verkkokaupoissa. Elikkä sehän vaatii vaan tosi paljon harjoittelua, että jos et osaa sitä, niin se on opeteltavissa oleva asia eikä kannata lannistua. Ja sitten myöskin se, että kun on opetellut ne taidot tunnistautua internetissä, niin ne kyllä sitten harjoittelun myötä paranee vaan kokoajan.

00:13:18

Janina: Aivan. Ja nyt jos täällä on sellainen kuulija tuolla linjalla, joka miettii ja tuntee sydämessään piston, että "ai jai jai omat tunnistautumisen taidot on vähän niinku retuperällä", niin tuota... Tähän jakso tulee tosiaan syksyllä syyskuussa ulos tänä vuonna 2024, niin minkälaisia tapahtumia tai luentoja teillä on Jaana tulossa? Vaikka just näistä tunnistamisen taidoista tai tunnistautumisen taidoista eri verkkopalveluissa... Onko teillä sellaisia niinku täsmäluentoja tai ylipäätänsä... Minkälaisia luentoja tulossa syksyllä?

00:13:58

Jaana: Joo kiitos. Syksy on hyvinkin kiireinen, kun kalenteria katson erilaisten live- ja verkkoluentojen osalta, ja näitä liveluentoja on kyllä tullut tosi paljon, ja tota... No yksi mikä on hyvinkin tärkeä viikko, on mun mielestä tuo vanhusten viikko, joka on tuolla lokakuun... Alkaa lokakuun 6. päivä, ja silloin olen muun muassa Pirkanmaalla Tampereella - ja muuallakin Pirkanmaalla - sekä sitten tuolla Seinäjoen seudulla kertomassa huijauksista ja mitenkä on turvallista kirjautua erilaisiin palveluihin, ja mihin pitää kiinnittää huomiota, miten tunnistaa erilaiset huijausyritykset ja tällaiset.

Mutta tota... Näissä kaikissa oikeastaan luennoissa mitä itse pidän, niin tulee tää turvallinen kirjautuminen esiin aina sellaisena omana osiona, että kuinka mennään asiointipalveluihin tai miten siellä netissä on turvallista ylipäänsä olla. Ja tota tää kirjautuminen puhututtaa tosi tosi paljon. Ja tota... Pelätään niitä pankkitunnukset... Sitä pankkitunnusten menettämistä. Mutta kun aina muistaa sen, että on olemassa nämä omat sovellukset, kuinka esimerkiksi pankkiin kirjaututaan, ja se että mennään sinne verkkopankkiin eikä ikinä mihinkään viestiin. Että viestit, kaikki mitä tulee, niin muistaa vaan aina jättää omaan arvoonsa eikä niitä lähde availemaan.

Mutta tota... Mä vähän nyt hyppäsin sivuun tästä, mutta webinaareja on myös tulossa. Ja tota ainakin meillä on tulossa tällainen teidän kanssa tää romanssihuijauksista kertova webinaari myös syksylle, ja toki meillä on nyt siellä suunnitteilla - niitä ei ole vielä meidän verkkosivuilla - niin liveluentojen lisäksi ympäri Suomea on tulossa eri aiheisia näitä webinaareja, joissa pyritään sitten saamaan myös eri alojen asiantuntijoita mukaan. Minä en vielä paljasta ketä tässä on kysytty, mutta kuitenkin mielenkiintoisia webinaareja tulee. Ja verkkoluentoja myös, johon ihan kaikki voivat osallistua, eikä tarvitse miettiä, että saako tulla kuulollekaan. Ilman muuta saa. Kertokaa aina eteenpäinkin, jos löydätte ja bongaatte näitä meidän webinaari-ilmoituksia. Näin.

00:16:27

Janina: Ehdottomasti. Ja tähän haluaisin vielä – tota – kuulijoillekin teroittaa sen, että tosiaan meidän nettisivuilta: Nettideittiturva.fi löytyy myös paljon tietoa, ja myös näitä tulevia koulutuksia ja webinaareja. Ja sitten sanotko Jaana vielä teidän nettisivun tässä ääneen, että kuulijatkin pääsee, vaikka tässä samalla kun kuuntelee, niin surffailemaan sinne sivuille.

00:16:56

Jaana: Joo kyllä, sieltä löytyy kuluttajaliitto.fi, ja siellä on sitten sellainen sivusto kun ”tapahtumat”, niin sieltä löytyy meidän kaikki tapahtumat. Ja on ne sitten livenä tai verkossa, niin ne löytyy sieltä. Ja verkkotapahtumiin myös sitten vielä ohjeetkin, että kuinka niihin pääsee osalliseksi.

00:17:18

Janina: Kiitos Jaana. Ja haluaisitko sä tähän vielä sanoa jotakin kuulijoille? Tässä on tullut paljon ihan tosi tärkeitä niinku käytännön vinkkejä. Konkreettisia vinkkejä siitä, että miten tulisi toimia tuolla verkossa eri puolilla kun siellä pyörii, mutta onko vielä jotain sellaista – tota – rautalangasta väännettyä muistisääntöä, mitä jokainen ihminen voisi kantaa mukanaan, ettei joudu huijatuksi?

00:17:45

Jaana: Joo tällaisia ihan lyhyitä ja ytimekkäitä ja perusasioita on se, että kiirehän on pahin vihollisemme. Älä mene huijarin kiireeseen mukaan. Kiireessä meistä kaikista tulee jonkin verran huolimattomia, ja me äkkiä mennään klikkailemaan ajattelematta mikä se on se linkki joka sieltä tuli, jos se kiireessä mennään avaamaan. Ole aina huolellinen. Ole myös kriittinen netissä oleviin uutisiin ja asioihin. Kuka tahansa voi kirjoittaa totena mitä tahansa netissä - se on vähän eri asia kun paperi/printtilehdissä esimerkiksi - eli ole kriittinen.

Sitten älä klikkaa viesteissä olevia linkkejä, jos et ole ihan sataprosenttisen varma, kuka sen lähettäjä on. Älä myöskään anna pankkitunnuksia tai henkilötunnusta puhelimesta, jos joku soittaa ja niitä alkaa jollain verukkeella kyselemään. Ja hei tää vaan on aina se paras: Jos joku vaikuttaa liian hyvältä ollakseen totta, se ei yleensä ole totta. Kuuntele sitä tunnetta, se on hyvä hälytys.

00:18:51

Janina: Kiitos Jaana. Ihan äärettömän tärkeät ja konkreettiset muistisäännöt ihan jokaiselle meille. Ja nyt mä haluaisinkin kysyä vähän enemmän näistä... Mennään vähän syvemmin näihin romanssihuijauksiin, johonka liittyy tietenkin vähän omanlaiset erityispiirteet, niin Helmiltä haluaisin kysyä hiukan tästä sosiaalisesta manipuloinnista ja sen tunnistamisesta. Kun me tiedetään, että näissä romanssihuijaustilanteissa nää rikolliset hyödyntää sosiaalista manipulointia, niin lähdetään ihan siitä liikenteeseen, että avataan ylipäätensä tätä termiä ”sosiaalinen manipulointi” meidän kuulijoille. Eli mitä se tarkoittaa?

00:19:35

Helmi: No sosiaalinen manipulointi yleensä ottaen on erilaisia tämmöisiä toimintamalleja tai tapoja, joilla voidaan luoda sitä kiireen tuntua, paineen tuntua... Ylipäätään painostaa ja saada ihminen toimimaan halutulla tavalla.

Ja se, että me puhutaan sosiaalisesta manipuloinnista... Me tarkoitetaan sillä nimenomaan sitä, että siihen ei liity välttämättä semmoista uhkailua tai väkivallan uhkaa sinällään, vaan jopa semmoisella aika pehmeillä ja jotenkin pienilläkin niinku sanamuodoilla tai valinnoilla tai pienilläkin teoilla jotenkin pystytään pehmittelemään ja ohjalemaan sen manipuloinnin kohdetta ja uhria. Saadaan jollakin lailla tietyllä tavalla niinku jotenkin hämmennettyä sitä uhrin maailmaa ja sitä kautta käsitystä siitä, että mitä on meneillään. Ja niitä keinoja ja tapoja sitten siihen itse manipulointiin on ihan lukemattomia, voisi sanoa.

00:20:30

Janina: Osataanko me... Tai tiedetäänkö me sellaisia sosiaalisen manipuloinnin keinoja? Jotenkin yleisiä, mitä nää romanssihujarit hyödyntää näissä tilanteissa?

00:20:40

Helmi: Joo toi Jaanan mainitsema kiire on kyllä yksi semmoinen. Hätätilanteet, kiireet... Akuutit kriisit on sellaisia, joita hyödynnetään tosi paljon. Ja niillä pyritään nimenomaan jotenkin tekemään siitä tilanteesta niin äkillinen, jotta ikään kuin tällä niinku manipuloitavalla kohteella ei olisi aikaa jäädä miettimään. Hän ei ehdi kysyä neuvoa. Hän ei ehdi jotenkin reflektoida kenenkään kanssa, että mitä tässä oikeasti on tapahtumassa, vaan aiheutetaan semmoinen kriisitilanne, hätätilanne, akuutti tilanne... Ja sitä kautta tulee se paine toimia välittömästi. Ja tämmöistä manipulointia käytetään niin markkinoinnissa ja mainonnassa – ”erikoistarjous voimassa vain 5 minuuttia” – kuin sitten siihen romanssihuijauksen tilanteessa, jossa sanotaan että ”nyt jos sä et lähetä sitä rahaa, niin mun hoito sairaalassa lopetetaan” tai muuta vastaavaa.

Muut manipuloinnin keinot voi liittyä ihan tämmöiseen niinku auktoriteetteihin vetoamiseen myöskin. Sitä näkyy niin ikään kuin näiden romanssihujareiden valheellisten profiilien ammateissa. Siellä usein ollaan tämmöisiä niinkun akateemikkoja, koulutettuja, rikkaita, menestyviä, lääkäreitä, ortopedejä, kirurgeja, sotilaita tai vaikka uusiutuvan energian kanssa työskenteleviä insinöörejä.

Eli jotenkin niinku tietyllä tavalla nää auktoriteettihahmot, että miksi me epäiltäisiin lääkäriä? Me ollaan Suomessa vielä äärimmäisen... Tai jotenkin Pohjoismaissa ylipäätään... Me kunnioitetaan auktoriteetteja ja uskotaan auktoriteetteja. Tai sitten se auktoriteetti ilmaantuu jotenkin siinä stoorissa myöhemmin. Että tulee juristin yhteydenotto. Tai sen romanttisen viestittelykumppanin johtaja tai pomo tai päällikkö, joka käskee ja toivoo ja pyytää tekemään jotain tekoja.

Ja myöskin tietyllä tapaa - jos yritän kerrata, että mitä kaikkia näitä jotenkin onkaan - niin totta kai myös semmoinen niinku syyllistäminen on hyvin vahva. Eli pyritään herättämään vahvoja tunnereaktioita:

Saamaan syyllisyyden tunnetta sille kokijalle tai uhrille aikaan, että ”tää on sun vika”, tai ”sinun pitäisi”. Jotenkin vedotaan siihen niinku jotenkin syyllisyyteen ja siihen niinku että ”vain sinä voit minua tässä auttaa ja miksi sinä et auta? Miksi olet niin julma ihminen? Miksi että minulle voisi tätä pientä asiaa tehdä?”. Ja paljon myöskin jotenkin pyritään herättämään semmoisia niinku ihan hormonaalisia kokemuksia maalailemalla yhteisiä pilvilinnoja tai maalailemalla yhteistä tulevaisuutta.

Ja jopa ihan niinkin pitkälle – tiedetään - että on esimerkiksi... Aiheutetaan hätää ja huolta vaikka niin, että kerrotaan ”että mä oon nyt menossa vähän vaaralliselle alueelle” tai ”on tällöinen pelottava työkeikka tulossa”, ja sitten esimerkiksi ei yhtäkkiä vastatakaan puhelimeen ja viesteihin pariin vuorokauteen. Eli aiheutetaan pelkoa ja hätää toisessa. Ja silloin kun me ollaan hädissä; meidän ystävä, läheinen meille rakas ihminen on hädässä, niin kyllä meillä hyvin vahvat hormonit lähtee liikkeelle ja me halutaan niinku toimii äkkiä.

Ja vielä voisi mainita jotenkin semmoisen keinon, kuin jotenkin niinku syvän yhteyden hakeminen, jota haetaan niinku hirveän paljon semmoisella pelaamisella. Että jos ikään kuin tää uhri kertoo, että hän on vaikka yksinhuoltaja, niin tota... Sitten usein tää valheellinen profiili kertoo, että hän on aina halunnut olla vanhempi, haluaisi mielellään olla tälle lapselle vanhempi. Tai jos uhri kertoo, että hän on äskettäin eronnut, niin kappas vain, tämä romanttinen viestittelykaverikin on juuri äskettäin kokenut erotilanteen ja löytää sieltä jotenkin yhtenäisyyttä.

Että jotenkin niitä sosiaalisen manipuloinnin keinoja on niin lukemattomia, että voisin hyvin luetella pari päivää tässä niitä eikä varmasti niinku jotenkin pystyisi mainitsemaan edes niitä kaikkia. Mut niille yhteistä on jotenkin se semmoinen vähän semmoinen... Niinku jotenkin todellisuuden hämärtäminen ja sen paineen ja sen tunnun luonti, ja jotenkin semmoinen ohjailu ylipäätään.

00:25:04

Janina: Kyllä. Eli nyt jos siellä kuulijat kuuntelitte tätä Helmin listausta näistä sosiaalisen manipuloinnin keinoista ja tunnistitte, että teillä on tällöinen tilanne teidän viestittelykaverin kanssa, jonka olette kohdanneet verkossa, niin nyt voisi olla hyvä hetki vähän painaa jarrua ja miettiä miten semmoisessa tilanteessa sitten tulisi edetä. Ja mun seuraava kysymys onkin, että mitäs sitten kun tunnistaa sen, että ”hetkinen tässä onkin kyseessä nyt tää että mua on manipuloitu, ja mä oon ollut tässä nyt mukana tässä viestittelyssä ja kenties lähettänyt niitä erilaisia rahasummia”, niin mitä semmoisessa tilanteessa sitten tulisi tehdä?

00:25:50

Helmi: No silloin täytyy ihan ensimmäisenä pysähtyä. Ikään kuin heittää se kiire pois. Pysähtyy siinä tilanteessa ja hakee jotenkin joku semmoinen luotettava, turvallinen keskustelukumppani. Se voi olla pitkäaikainen läheinen ihminen tai se voi olla ammattilainen, jonka kanssa käy ihan läpi, että hetkinen että mitä tässä onkaan tapahtunut. Usein se, että sä huomaat olleesi tällöisen manipuloinnin kohteena, niin aiheuttaa kyllä valtavan shokkitilanteen, koska jotenkin siinä herkästi saattaa lähteä myös jopa kyseenalaistamaan, että ”no manipuloitiinko minua vai teenkö mä nää teot jotenkin omasta tahdostani vai...?”. Se on jotenkin hämmäntävä tilanne. Ei oikein ehkä välttämättä itsekään tunnista, että onko toiminut jotenkin ohjattuna tai ohjailtuna ja pehmiteltynä ja painostettuna, vai onko todellisuudessa toiminut jotenkin omasta halustaan.

Ja sen takia jotenkin se, että pysäyttää sen tilanteen, pysäyttää sen yhteyden mikä siinä on, ja lähtee reflektoimaan luotettavasti turvallisessa seurassa sitä, että mitä tässä onkaan tapahtunut. Eli ikään kuin suojaaa itsensä sitten lisämanipulaatiolta. Ja tällöinen niinku... Jotenkin mä mietin, että on kyseessä sitten

jotenkin niinku romanssihuijaus tai kasvokkainen ihmissuhde; mikä tahansa tämmöinen niinku ihmissuhde missä tämmöistä manipulointia tapahtuu... Niin jotenkin tuntuu että meitä ei ole ehkä opetettu tunnistamaan niitä tämmöisiä green flageja tai semmoisia turvallisen kumppanin piirteitä. Että meidät aina opetetaan tunnistaa niitä red flageja ja niitä vaaran merkkejä. Mutta että mistä me sitten tiedetään, että joku on turvallinen?

No ihan siitä, että hän ei manipuloi meitä. Hän antaa meille aikaa, ja hän tulee puolitiehen vastaan. Ja se, että meillä jotenkin ei herää semmoista tunnetta, että mä jotenkin joudun tekemään jotain, joka ei tunnu musta hyvältä. Koska moni jotenkin ihminen, joka meihin on ottanut yhteyttä on sanonut, että myöhemmin niinku jotenki huomaa, että "tuntui aina pahalta." Mutta jotenkin ei uskaltanut pysähtyä sen tunteen äärelle, että jotenkin luottaisi siihen omaan tunteeseen ja uskaltaisi pysäyttää sen tilanteen, ennen kuin se pääsee jotenkin eskaloitumaan ja pahenemaan se tilanne. Ja sitten hakisi itselleen sitä tukea jotenkin arvioida sitä tilannetta ja lähtee toipumaan siitä kokemuksesta ja jotenkin sanoittamaan sitä tapahtunutta.

00:28:27

Janina: Hyvin sanottu Helmi, että tavallaan kukaan turvallinen kumppani ei lähtökohtaisesti tietoisesti toimi semmoisesta tilanteesta, missä toisen ihmisen tunteet ja tarpeet on ihan koko ajan semmoisella ohituskaistalla ja niille ei ole tilaa, ja siinä voi olla... Tietenkin tähän liittyy myös se henkinen väkivalta, joka on osa myös sitten sitä sosiaalista manipulointia. Mutta toi oli tosi hyvä listaus siitä.

Eli pysähdy, ota aikaa, lähesty semmoista ihmistä, joka on turvallinen ja luotettava. On se sitten läheinen tai ammattilainen. Nettideittiturva.fi -sivulta löytyy suora... Voi suoraan varata aikaa meille tällaiseen niinkun yksilötuen tapaamiseen. Jos nyttän tässä - kun kuuntelet tätä jaksoa - niin herää ajatus siitä, että ootko kenties romanssihuijauksen uhri, niin ole yhteydessä, älä jää yksin. Ja hae apua siihen – on se sitten tosiaan ammattilainen tai se läheinen – mutta se, että sitä tilannetta lähtee purkamaan toisen ihmisen kanssa... Siihen lähtee tulee paljon enemmän tilaa ja happea, jolloin myös se sosiaalinen manipulointi ei niin vahvasti enää ota niinku sitä otetta.

Mitä muuta haluaisit Helmi sanoa tähän vielä tähän loppuun, että minkälaisia asioita tulisi huomioida, ettei päädy romanssihuijauksen uhriksi?

00:30:05

Helmi: Mä ajattelen että meillä on aina mahdollisuus olla sitä aidommassa kontaktissa ja suhteessa toisiin ihmisiin, mitä enemmän me jotenkin tunnistetaan itseämme ja omia tunteitamme ja ajatuksiamme ja toiveitamme. Että jotenkin parhaita suojamekanismeja mihin tahansa ihmissuhteeseen on se jotenkin omien tunteiden ja omien toiveiden ja omien rajojen tarkastelu. Että jotenkin jo lähtökohtaisesti tunnistaa sen, että minkälaiset asiat ehkä vahingoittaa mua ja minkälaiset ihmissuhteet tekee mulle hyvää. Millaisille ihmisille ja ihmissuhteille mun elämässä on tilaa ja jotenkin tarvetta. Ja jos jokin ihmissuhde tietyllä tavalla rupeaa tuntumaan siltä, että se ei täytä niitä toiveita ja tarpeita ja jotenkin rikkoo niitä sun rajoja ja aiheuttaa epämiellyttävää tunnetta, niin silloin kyseessä ei voi olla semmoinen niinku puhdas, hyvä ihmissuhde.

Ja toinen mistä kyllä erottaa on myös se, että mun mielestä niinkun toi raha ja romantiikka sekoittuu ihan hirvittävän huonosti. Että jotenkin mä mietin, että ei mulla ole ystäviä tai tärkeitä ihmisiä, jotka tulee mulle vippaamaan koko ajan rahaa – tai haluaa multa niinku rahaa – vaan se ihmissuhde perustuu sille vuorovaikutukselle ja turvallisuudelle ja luottamukselle ja semmoiselta... Semmoisena kuin ihmissuhde voi olla, vaikka se alkaisi verkosta tai kasvokkaisessa kohtaamisesta. Mutta niin kauan, kun jotenkin niitä

rahanpyyntöjä ei ole puolin tai toisin, ja jotenkin se suhde on sellainen, joka kunnioittaa sun rajoja ja tukee jotenkin sun elämän toiveita ja tarpeita, niin silloinhan siinä on kyse hyvästä ihmissuhteesta.

00:32:04

Janina: Kiitos ihan tosi paljon Helmi tästä kiteytyksestä. Ja siinä on varmasti paljon nyt pureskeltavaa teille kuulijoille siellä. Ja tosiaan meidät löytää osoitteesta: [Nettideittiturva.fi](https://www.nettideittiturva.fi). Instagramista löydytään ihan samalla nimellä. Olkaa yhteyksissä, älkää jääkö yksin ja ollaan taas kuulolla. Kiitos.

00:32:35

Janina: Olet juuri kuunnellut Romanssihuijausten verkossa -podcastin jakson. Koskiko jaksossa käsitellyt asiat sinua? Epäiletkö romanttista viestittelykaveria? [Nettideittiturva-tukipalvelut](https://www.nettideittiturva.fi) voivat auttaa. Lisää tietoa osoitteesta [nettideittiturva.fi](https://www.nettideittiturva.fi). Romanssihuijausten verkossa on [Nettideittiturva](https://www.nettideittiturva.fi)-hankkeen tuottama podcast. [Sosped-säätien](https://www.sosped-saatiön.fi) ja [Maria Akatemian](https://www.mariaakatemia.fi) tuottamaa hanketta rahoittaa STEA.